

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 17.12.2007
COM(2007) 805 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**σύμφωνα με το άρθρο 6 της απόφασης-πλαίσιου του Συμβουλίου της 24ης Φεβρουαρίου
2005 για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του
εγκλήματος (2005/212/ΔΕΥ)**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της απόφασης-πλαίσίου 2005/212/ΔΕΥ¹ του Συμβουλίου της 24ης Φεβρουαρίου 2005 για τη δήμευση των προϊόντων, οργάνων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος (εφεξής καλούμενης «απόφασης-πλαίσιου»), η Επιτροπή πρέπει να καταρτίζει γραπτή έκθεση για τα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη ώστε να συμμορφωθούν με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο.

Σκοπός της απόφασης-πλαίσιου, που ελήφθη κατόπιν πρωτοβουλίας του Βασιλείου της Δανίας, είναι : «... να εξασφαλισθεί ότι όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν αποτελεσματικούς κανόνες για τη δήμευση των προϊόντων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, μεταξύ άλλων και όσον αφορά το βάρος απόδειξης σχετικά με την προέλευση των περιουσιακών στοιχείων που κατέχουν πρόσωπα που καταδικάζονται για αδικήματα συνδεδεμένα με το οργανωμένο έγκλημα». Η απόφαση-πλαίσιο έχει ιδίως ως στόχο τη λήψη από τα κράτη μέλη μέτρων που να επιτρέπουν δύο είδη δήμευσης :

- τη δήμευση, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, οργάνων και προϊόντων που προέρχονται από ποινικά αδικήματα τα οποία τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή διαρκείας άνω του έτους, ή περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων αντιστοιχεί στα προϊόντα αυτά·
- τη δήμευση, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν, άμεσα ή έμμεσα, σε πρόσωπο που έχει καταδικασθεί για ορισμένα σοβαρά αδικήματα ιδίως όταν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα.

Η Επιτροπή θεωρεί πρωταρχικής σημασίας να ασχοληθεί με τη δήμευση των οργάνων, προϊόντων και περιουσιακών στοιχείων του εγκλήματος ως αποτελεσματικό μέσο καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος. Πράγματι, η δήμευση αποτελεί το εργαλείο το οποίο μπορεί να στερήσει από τους εγκληματίες τους οικονομικούς τους πόρους, αφενός περιορίζοντας τη δυνατότητα ζημιογόνου δράσης τους και αφετέρου εμποδίζοντάς τους να απολαμβάνουν τα περιουσιακά στοιχεία που συμβάλλουν στον άνετο τρόπο διαβίωσής τους.

1.1. Πλαίσιο της εκπόνησης της απόφασης-πλαίσιου

Η δήμευση των εσόδων από την εγκληματικότητα θεωρείται εδώ και πολύ καιρό αποτελεσματικό μέσο καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος. Τα σχέδια δράσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που αποβλέπουν στην καταπολέμηση αυτού του φαινομένου τονίζουν πάντα την ανάγκη να στερηθεί το οργανωμένο έγκλημα του πρωταρχικού του κινήτρου, δηλαδή του κέρδους.

Η «στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρχή της νέας χιλιετίας»² διευκρινίζει ότι «το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι αποφασισμένο να λάβει συγκεκριμένα μέτρα για τον εντοπισμό, δέσμευση, κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος».

Μέχρι σήμερα η Ένωση έχει θεσπίσει μια συνεκτική δέσμη νομικών πράξεων. Στις 26 Ιουνίου 2001, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ³ για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος. Αυτή η απόφαση-πλαίσιο επέτρεψε μερικά νέα βήματα προόδου με την πρόβλεψη της προσέγγισης των εθνικών διατάξεων ως προς τη

¹ ΕΕ L της 15.3.2005.

² «Πρόληψη και έλεγχος του οργανωμένου εγκλήματος: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αρχή της νέας χιλιετίας», ΕΕ C 124 της 3.5.2000, σ. 1.

³ ΕΕ L 182 της 5.7.2001.

δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από το οργανωμένο έγκλημα. Η απόφαση-πλαίσιο 2003/577/ΔΕΥ⁴ του Συμβουλίου της 22ας Ιουλίου 2003 επιτρέπει την εκτέλεση των αποφάσεων δέσμευσης περιουσιακών ή αποδεικτικών στοιχείων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση-πλαίσιο 2006/783/ΔΕΥ⁵, της 6ης Οκτωβρίου 2006, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στις αποφάσεις δήμευσης.

2. ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι αποφάσεις-πλαίσιο του Συμβουλίου δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Δεν μπορούν να συνεπάγονται άμεσο αποτέλεσμα. Εφόσον η Επιτροπή δεν διαθέτει εξουσιοδότηση, στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα, να κινήσει διαδικασία παράβασης κατά κράτους μέλους, ο χαρακτήρας και το αντικείμενο της παρούσας έκθεσης περιορίζονται στην πραγματική αξιολόγηση των υιοθετηθέντων μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο.

Η παρούσα έκθεση επικεντρώνεται στην ανάλυση των άρθρων 2 και 3 που αποτελούν τον πυρήνα της πράξης και τις κύριες υποχρεώσεις όσον αφορά τους στόχους της απόφασης-πλαισίου.

Τα κριτήρια αξιολόγησης που επιλέχθηκαν από την Επιτροπή για την παρούσα έκθεση είναι τα γενικά κριτήρια που εκδόθηκαν το 2001⁶ για την αξιολόγηση της εφαρμογής των αποφάσεων-πλαισίου. Εξάλλου, χρησιμοποιήθηκαν ειδικά κριτήρια για την παρούσα απόφαση-πλαίσιο.

Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της απόφασης-πλαισίου προβλέπει ότι σύμφωνα με τη γραπτή έκθεση η οποία καταρτίζεται βάσει των πληροφοριών που παρέχουν τα κράτη στις 15 Μαρτίου 2007 και της έκθεσης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξετάζει, το αργότερο, μέχρι τις 15 Ιουνίου 2007, κατά πόσον τα κράτη μέλη έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα.

Κατά τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης, 16 κράτη μέλη (BE, BG, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, HU, IE, LT, MT, NL, PL, RO, SE,) διαβίβασαν τα κείμενά τους· 10 από αυτά τα κράτη μέλη (BE, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, HU, NL, PL) έχουν σχεδόν πλήρως μεταφέρει την απόφαση-πλαίσιο στο εθνικό τους δίκαιο, εξαιρουμένου σε πολλές περιπτώσεις του άρθρου 1 και μερικές φορές ελασσόνων διατάξεων σε σχέση με τη γενική οικονομία της απόφασης-πλαισίου, ενώ 6 κράτη μέλη έχουν μεταφέρει εν μέρει την απόφαση-πλαίσιο (BG, IE, LT, MT, RO, SE). 5 κράτη μέλη (EL, IT, LV, LU, PT) δήλωσαν ότι οι αντίστοιχες νομοθετικές τους πράξεις βρίσκονταν στο στάδιο της εκπόνησης. Τέλος, 6 κράτη μέλη (AT, CY, ES, SK, SI, UK) δεν διαβίβασαν ακόμα στην Επιτροπή τα εθνικά τους μέτρα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένα κράτη μέλη διαβίβασαν σημείωμα καθώς και πίνακα αντιστοιχίας που επεξηγούν τη γενική και ειδική προσέγγιση την οποία ακολουθούν στο εθνικό τους δίκαιο και αναφέρουν τις εφαρμοστέες νομοθετικές διατάξεις. Όσον αφορά την υποχρέωση διαβίβασης του κειμένου των διατάξεων μεταφοράς, δεν απεστάλη από μερικά κράτη μέλη το κείμενο στο οποίο βασίζονται οι παρατηρήσεις τους, παρόλο που αυτές ήταν εξαιρετικά λεπτομερείς, ενώ σε άλλα κράτη μέλη παρατηρήθηκαν εν μέρει παραλείψεις.

⁴ EE L 196 της 2.8.2003.

⁵ EE L 328 της 24.11.2006, σσ. 59–78.

⁶ COM(2001) 771 της 13.12.2001, σημείο 1.2.2.

Η παρούσα έκθεση αναλύει τις διατάξεις της εν όλω ή εν μέρει μεταφοράς, και τις παρατηρήσεις που μπορεί να τις συνοδεύουν, από δεκαέξι κράτη μέλη, καθώς και από δύο κράτη μέλη (IT, LU) τα οποία απέστειλαν στοιχεία για το σχέδιο νομοθετικής τους πράξης.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Άρθρο 1 – Ορισμοί

Στο άρθρο 1 της απόφασης-πλαίσιου περιλαμβάνονται οι ορισμοί : «προϊόν», «περιουσιακό στοιχείο», «μέσο», «δήμευση» και «νομικό πρόσωπο». Αυτοί οι όροι είναι ουσιώδεις, διότι αποτελούν σημεία αναφοράς στα μεταφερόμενα κείμενα που επιτρέπουν να εξασφαλιστεί ότι οι έννοιες οι οποίες χρησιμοποιούνται και προβλέπονται έχουν τον ίδιο χαρακτήρα και την ίδια σημασία.

Ορισμένα κράτη μέλη διαβίβασαν στοιχεία, μερικές φορές αποσπασματικά, (BG, CZ, FR, HU, LT, MT, SE) για τη μεταφορά αυτού του άρθρου. Άλλα κράτη μέλη δεν σημείωσαν τίποτα σχετικά με αυτό το άρθρο (DE, DK, EE, FI, NL, PL). Μερικά κράτη μέλη τόνισαν ότι δεν ήταν αναγκαία η συνεκτίμηση συγκεκριμένων ορισμών διότι παρόλο οι εν λόγω ορισμοί δεν περιλαμβάνονται στη νομοθεσία τους, είναι γνωστοί και δεν επιδέχονται αμφισβητήσεων (FR, HU, IE, MT). Κατά την άποψη της Επιτροπής είναι σημαντική η εφαρμογή αυτών των ορισμών στην εθνική νομοθεσία διότι η εν λόγω εφαρμογή βοηθά τη διασαφήνιση του τρόπου με τον οποίο οι έννοιες αυτές λαμβάνονται υπόψη στην εθνική νομοθεσία. Ελλείνει ανάλογων πληροφοριών, είναι μερικές φορές δύσκολο, και ακόμα και αδύνατο, να βεβαιωθεί η Επιτροπή για την ορθή μεταφορά των διατάξεων της απόφασης-πλαίσιου.

Άρθρο 2 – Βασική δήμευση

Το άρθρο 2 αποτελεί τη βασική διάταξη. Η παράγραφος 1 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επιτρέπουν τη δήμευση, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, οργάνων και προϊόντων που προέρχονται από ποινικά αδικήματα τα οποία τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή διαρκείας άνω του έτους, ή περιουσιακών στοιχείων η αξία των οποίων αντιστοιχεί στα προϊόντα αυτά. Αυτό το κατώτατο όριο προβλεπόταν ήδη στην προαναφερόμενη απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου 2001/500/ΔΕΥ. Η διαφορά έγκειται στην κατάργηση της δυνατότητας επιφυλάξεων που επέτρεπαν να μην προβλέπεται δήμευση σε περίπτωση φορολογικών αδικημάτων.

Το άρθρο 2 παράγραφος 1 είναι η διάταξη που αντιμετώπισε τις λιγότερες δυσκολίες εφαρμογής στα κράτη μέλη. Φαίνεται ότι ορισμένα κράτη μέλη προέβλεπαν μόνο την εν μέρει δήμευση ανάλογα με τις περιστάσεις. 13 κράτη μέλη μετέφεραν πλήρως το στοιχείο αυτό (BE, BG, CZ, DE, DK, EE, FI, LU, LT, MT, NL, PL, SE).

Η ΙΕ εκπονεί μέτρα για να συμμορφωθεί πλήρως με το άρθρο 2 παράγραφος 1. Για την εφαρμογή του άρθρου 2, η LT παραπέμπει στη διαδικασία που συνδέεται με τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων. Η FR δηλώνει ότι σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 11 (τήρηση των θεμελιωδών αρχών που ισχύουν σε ένα κράτος μέλος) τα αδικήματα του τύπου δεν μπορούν να οδηγήσουν σε μέτρα δήμευσης στη Γαλλία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι όσον αφορά τη διάρκεια της στερητικής της ελευθερίας ποινής που καθορίζει το κατώτατο όριο πάνω από το οποίο καθίσταται υποχρεωτική η δήμευση, μερικά κράτη μέλη (τουλάχιστον BE, CZ, DE, DK, EE, LT, MT) δεν προβλέπουν κατώτατο όριο διότι εφαρμόζουν τη δήμευση σε όλα τα αδικήματα.

Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν για τα φορολογικά αδικήματα, τη χρησιμοποίηση άλλων διαδικασιών πλην ποινικών προκειμένου να στερηθεί ο δράστης των προϊόντων του αδικήματος (BE, BG, LT). Από τα κείμενα που

διαβιβάσθηκαν προκύπτει ότι ορισμένα κράτη μέλη δεν υιοθέτησαν διατάξεις προς αυτή την κατεύθυνση με βάση την απόφαση-πλαίσιο. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άλλα είδη διαδικασιών στην εθνική νομοθεσία αυτών των κρατών μελών.

Άρθρο 3 – Εκτεταμένη δήμευση

Παρόλο που το άρθρο 3 υπολείπεται κατά πολύ των φιλοδοξιών της αρχικής πρότασης για την πράξη, το άρθρο αυτό αποτελεί την πραγματική υπεραξία της παρούσας απόφασης-πλαισίου. Πράγματι, έχει ως στόχο να εξασφαλίσει ότι όλα τα κράτη μέλη διαθέτουν, όσον αφορά τη δήμευση, κανόνες σχετικά με την προέλευση των περιουσιακών στοιχείων που κατέχουν πρόσωπα τα οποία καταδικάζονται για αδικήματα συνδεδεμένα με το οργανωμένο έγκλημα. Το άρθρο αυτό υποχρεώνει τα κράτη μέλη να επιτρέψουν τη δήμευση, βάσει μιας από τις τρεις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 2, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν, άμεσα ή έμμεσα, σε πρόσωπο που έχει καταδικασθεί για ορισμένες αξιόποινες πράξεις.

Πεδίο εφαρμογής - άρθρο 3 – παράγραφος 1:

Για να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις της αναλογικότητας της επαπειλούμενης ποινής με τη σοβαρότητα των αδικημάτων, η απόφαση-πλαίσιο περιορίζει αυτή την υποχρέωση πρόβλεψης της δυνατότητας εκτεταμένης δήμευσης:

- αφενός, η υποχρέωση αυτή προβλέπεται μόνο για περιορισμένο κατάλογο εναρμονισμένων αδικημάτων, που καταρτίζεται κατ' εφαρμογή έξι αποφάσεων-πλαισίου (παραχάραξη του ευρώ, νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, εμπορία ανθρώπων, παράνομη μετανάστευση, σεξουαλική εκμετάλλευση και παιδική πορνογραφία, παράνομη διακίνηση ναρκωτικών ή τρομοκρατία) για τα οποία τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν ποινές στερητικές της ελευθερίας μέγιστης διάρκειας τουλάχιστον μεταξύ 5 έως 10 ετών και τουλάχιστον 4 ετών ως προς τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·
- αφετέρου, εκτός από την περίπτωση της τρομοκρατίας, η υποχρέωση πρόβλεψης της δυνατότητας εκτεταμένης δήμευσης υφίσταται μόνο για τα αδικήματα που τελέστηκαν στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης.

Πρέπει να διευκρινιστεί ότι η υποχρέωση πρόβλεψης της δυνατότητας εκτεταμένης δήμευσης υφίσταται μόνο όταν το αδίκημα είναι τέτοιας φύσεως ώστε να μπορεί να αποφέρει οικονομικό όφελος.

Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη προβλέπουν ειδικές διατάξεις για την εκτεταμένη δήμευση τουλάχιστον όσον αφορά το πεδίο των προαναφερομένων έξι αποφάσεων-πλαισίου και της απόφασης-πλαισίου για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Πράγματι, τα αδικήματα που αφορούν αυτές τις αποφάσεις-πλαίσιο θεωρούνται γενικά ως επαρκώς σοβαρά ώστε να δικαιολογείται η λήψη ειδικών μέτρων. Όσον αφορά τη διάρκεια της ποινής που καθορίζει το υποχρεωτικό κατώτατο όριο για την εφαρμογή του μέτρου της δήμευσης, παρόλο που στην απόφαση-πλαίσιο γίνεται διάκριση μεταξύ της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και άλλων αδικημάτων, η πλειοψηφία των κρατών μελών δεν κάνει αυτή τη διάκριση. Τέλος, όσον αφορά την απαίτηση ότι η απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται τουλάχιστον στις περιπτώσεις όπου τα αδικήματα είναι τέτοιας φύσεως ώστε να μπορούν να αποφέρουν οικονομικό όφελος, αποδεικνύεται ότι πολλά κράτη μέλη δεν περιέλαβαν αυτή την προϋπόθεση, καθιστώντας πιο ευέλικτη την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου.

Μερικά κράτη μέλη εφαρμόζουν την εκτεταμένη δήμευση χωρίς να είναι αναγκαία η συστηματική τέλεση των αδικημάτων στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης (BG, DE, EE, FI, FR). Αυτό φαίνεται ότι συμβαίνει επίσης και στην περίπτωση της PL. Τα κράτη μέλη που δήλωσαν ότι έχουν πλήρως μεταφέρει αυτό το πεδίο εφαρμογής της απόφασης-πλαίσιου είναι οι BE, BG, CZ, DK, FR. Στο έγγραφο που διαβίβασε η LT, δεν αναφέρονται μέτρα που να μπορούν να συνδεθούν με ένα από τα προβλεπόμενα στην απόφαση-πλαίσιο μέτρα. Η DE δεν είχε ακόμα μεταφέρει διατάξεις που αφορούν ορισμένα αδικήματα σχετικά με την παιδική πορνογραφία. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν μεταφέρει μόνο ένα μέρος του πεδίου εφαρμογής της απόφασης-πλαίσιου (EE, FI).

Αναγκαία μέτρα - άρθρο 3 – παράγραφος 2:

Φαίνεται ότι η εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 3 προκάλεσε τις περισσότερες δυσκολίες. Αυτές οι δυσκολίες αφορούν κυρίως τις νομικές παραδόσεις και τις θεμελιώδεις αρχές, ιδίως σχετικά με το βάρος της απόδειξης, τον σύνδεσμο μεταξύ του αδικήματος που οδηγεί στην καταδίκη και του δημευόμενου αντικειμένου, την ευθυδικία, αλλά και την αναλογικότητα μεταξύ της ποινής και των γεγονότων της υπόθεσης. Ταυτόχρονα, ορισμένα κράτη μέλη υπερβαίνουν την εμβέλεια αυτού του άρθρου προβλέποντας ότι τα δικαστήρια μπορούν να επιβάλλουν ποινή δήμευσης, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, των περιουσιακών στοιχείων του καταδικασθέντος χωρίς να χρειάζεται να αποδειχθεί ότι αυτά προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες.

Τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν μέτρα εκτεταμένης δήμευσης τα οποία να αντιστοιχούν σε τουλάχιστον μία από τις τρεις περιπτώσεις που προβλέπονται στα εδάφια α), β) και γ) της παραγράφου 2 του άρθρου 3. Σε όλες τις περιπτώσεις επιτρέπεται η δήμευση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες οι οποίες δεν συνδέονται άμεσα με το αδίκημα για το οποίο καταδικάστηκε το πρόσωπο. Δηλαδή, δεν υπάρχει σύνδεσμος μεταξύ του αδικήματος που οδηγεί στην καταδίκη και του δημευόμενου αντικειμένου ούτε όσον αφορά τον χαρακτήρα του περιουσιακού στοιχείου ούτε όσον αφορά το ποσό. Πρόκειται για την αρχή της εκτεταμένης δήμευσης περιουσιακών στοιχείων του καταδικασθέντος. Το εδάφιο α) αφορά τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από δραστηριότητες κατά το χρονικό διάστημα πριν από την καταδίκη ενώ το εδάφιο β) αφορά τα περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από «παρόμοιες» δραστηριότητες. Το εδάφιο γ) καλύπτει περιπτώσεις όπου η αξία των περιουσιακών στοιχείων είναι δυσανάλογη προς το νόμιμο εισόδημα του καταδικασθέντος.

Λαμβανομένης υπόψη της πολυμορφίας των μέτρων που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη, τα οποία έχουν σχεδιαστεί ανάλογα με το νομικό τους σύστημα και χαρακτηρίζονται από νομικές έννοιες που δεν ανταποκρίνονται πάντα στην ίδια δομή, είναι συχνά δύσκολο να καθοριστεί με ποιο (τουλάχιστον) από αυτά τα μέτρα συμμορφώνεται κάθε κράτος μέλος, εκτός εάν αυτό διευκρινίζεται. Συνοπτικά :

- οι BG, DE, FI και PL καλύπτουν, άμεσα ή έμμεσα, τα μέτρα που προβλέπονται στο εδάφιο α).
- η EE καλύπτει, άμεσα ή έμμεσα, το μέτρο που προβλέπεται στο εδάφιο γ).
- οι CZ, FR, DK, NL καλύπτουν, άμεσα ή έμμεσα, τα μέτρα που προβλέπονται στα εδάφια α), β) και γ).
- οι BE, BG καλύπτουν, άμεσα ή έμμεσα, τα μέτρα που προβλέπονται στα εδάφια α) και β).

Οι LU, IE και IT προετοιμάζουν μεταρρύθμιση για την εισαγωγή εξουσιών εκτεταμένης δήμευσης. Τουλάχιστον τρία κράτη μέλη (BG, CZ, FR) προβλέπουν την ποινή της δήμευσης, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, των περιουσιακών στοιχείων του καταδικασθέντος, ανεξάρτητα από

την απόδειξη της εγκληματικής προέλευσης των περιουσιακών στοιχείων για όλα ή μερικά από τα αδικήματα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης.

Πεδίο εφαρμογής που εκτείνεται προς τρίτους - άρθρο 3 – παράγραφος 3:

Όσον αφορά αυτή την κατ' επιλογή διάταξη, που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του άρθρου 3, ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν τη δήμευση περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να «ανήκουν» στον καταδικασθέντα αλλά των οποίων την νόμιμη κυριότητα έχει ένας από τους στενότερους συγγενείς του καταδικασθέντος ή ένα νομικό πρόσωπο στο οποίο ο καταδικασθείς ασκεί επιρροή ελέγχου. Πρόκειται τουλάχιστον, εν όλω ή εν μέρει για τις διατάξεις, των ακόλουθων κρατών μελών : BE, BG, CZ, DK, EE, FI.

Κατ' επιλογή διαδικασία άλλη από ποινική για τη στέρηση περιουσιακών στοιχείων– άρθρο 3 – παράγραφος 4:

Η παράγραφος 4 του άρθρου 3 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν διαδικασίες άλλες από τις ποινικές προκειμένου να στερήσουν το δράστη από τα περιουσιακά στοιχεία.

Από τα κείμενα που διαβιβάστηκαν προκύπτει ότι οι CZ, DE, BE, FR, EE, FI, BG, NL, δεν υιοθέτησαν διατάξεις αυτού του είδους. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άλλα είδη διαδικασιών στην εθνική τους νομοθεσία.

Άρθρα 4 και 5 : Ένδικο μέσα και διασφαλίσεις

Τα δικαιώματα των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3 πρέπει να διαφυλάσσονται στα κράτη μέλη με αποτελεσματικά ένδικο μέσα. Η απόφαση-πλαίσιο δεν μπορεί να συνεπάγεται την τροποποίηση της υποχρέωσης σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών.

Τα περισσότερα κράτη μέλη δεν διαβίβασαν ακριβείς πληροφορίες για τη μεταφορά των υποχρεώσεων που απορρέουν από τα άρθρα 4 και 5. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή δεν μπορεί να εκτιμήσει σε ποιο βαθμό οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις πληρούν τις απαιτήσεις της απόφασης-πλαισίου ως προς το συγκεκριμένο θέμα. Λόγω της σημασίας των ενδίκων μέσων στο πλαίσιο του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών, η Επιτροπή θα συνεχίσει να προσδίδει ιδιαίτερη προσοχή στη μεταφορά των διατάξεων της απόφασης-πλαισίου στο εθνικό δίκαιο.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Επί του παρόντος, μόνο δεκαέξι κράτη μέλη διαβίβασαν το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρουν την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο στο εθνικό τους δίκαιο. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της για την μέχρι σήμερα περιορισμένη πρόοδο που σημειώθηκε ως προς τη μεταφορά της απόφασης-πλαισίου στα κράτη μέλη. Υπενθυμίζει στα κράτη μέλη τη σημασία που απέδωσαν στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος μέσω της στέρησης των οικονομικών μέσων και εσόδων του. Εξάλλου, η Επιτροπή τονίζει ότι η σημασία αυτή αντανακλάται επίσης στις ποινικές συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1990 και του 2005, για το ξέπλυμα, την έρευνα, την κατάσχεση και δήμευση των προϊόντων του εγκλήματος και στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών του 2000 για το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα. Η υιοθέτηση στερεών και ολοκληρωμένων εθνικών διατάξεων στο εθνικό επίπεδο είναι πράγματι απαραίτητη για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής καταπολέμησης στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν την παρούσα έκθεση και επ' ευκαιρία να διαβιβάσουν σε αυτή καθώς και στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου όλες τις συμπληρωματικές χρήσιμες πληροφορίες, προκειμένου να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που υπέχουν δυνάμει του άρθρου 6 της απόφασης-πλαίσου. Η Επιτροπή ενθαρρύνει επίσης τα κράτη μέλη που έχουν δηλώσει ότι βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης των απαιτούμενων νομοθετικών διατάξεων να τις υιοθετήσουν το συντομότερο και να διαβιβάσουν το κείμενό τους στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή. Τέλος, η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι έξι κράτη μέλη δεν έχουν ακόμα διαβιβάσει πληροφορίες και τα καλεί να διαβιβάσουν χωρίς καθυστέρηση όλα τα στοιχεία που αφορούν τη μεταφορά της απόφασης-πλαίσου στο εθνικό τους δίκαιο.

Η Επιτροπή σκοπεύει να εκδώσει στα τέλη του 2008 ανακοίνωση για το «προϊόν του εγκλήματος», η οποία θα αναλύει τις πράξεις όσον αφορά τη δήμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες και θα εξετάζει τον τρόπο ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ αστυνομικών υπηρεσιών και δικαστικών αρχών ώστε να στερούνται οι εγκληματίες των παρανόμων εσόδων τους.